

Söndagen före Domssöndagen

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Söndagen före Domssöndagen

Vaksamhet – De visa och fåvitska jungfrurnas söndag

Joel 3:9-17; 1 Thess. 5:1-11; Matt. 25:1-13; Ps. 89:15-18

Jag kom, inför söndagen, att tänka på Försvarsmakten och då i synnerhet den enhet som heter Överlevnadsskolan. Deras uppgift är att samla på sig kunskap och erfarenheter från extrema situationer och sedan lära ut hur man på bästa vis hanterar och överlever sådana. En anledning till att jag kom att tänka på Överlevnadsskolan är för att deras motto, Preparatus supervivet – den förberedde överlever, passar väl denna söndag.

Förra söndagen var temat andlig försumlighet. Idag är temat raka motsatsen. Idag handlar det om vishet, vaksamhet, förberedelser och uppmärksamhet.

I evangeliet hörde vi liknelsen om jungfrurna som skulle möta upp brudgummen. Men ingen visste riktigt när han skulle komma och därför gjordes förberedelser så att de när som helst på dygnet skulle kunna ta emot honom. Det visade sig dock att inte alla var visa, utan några av dem var fåvitska, med andra ord ovisa, dåraktiga, tanklösa – ja försumliga.

Deras försumlighet låg i att de inte tog med sig tillräckligt med olja till sina lampor. När så brudgummen kom om natten hade lamporna brunnit ut och de blev tillsagda att gå för att skaffa mer olja. Detta ledde till att de kom för sent till bröllopet och inte blev insläppta.

De visa jungfrurna däremot, de hade förberett sig omsorgsfullt och tagit med sig extra olja. När så brudgummen anlände var de beredda att möta honom och lysa hans väg till festen.

Överlevnad, ja. Den förberedde överlever. Liknelsen i dagens Evangelium handlar inte så mycket om faktisk olja som andligt bränsle. Oljelampan kan ses som det ljus vi förs in i genom dopet. Och för att den lågan skall hållas levande behövs löpande påfyllning av bränsle under tiden här på jorden. Att lågan hålls brinnande och klar är nödvändigt; den är Anden i oss och Kristus för oss. Det är ljuset som skall lysa vår väg till den himmelska bröllopsmåltiden.

Liksom soldater får utbildning i överlevnad och hur extrema situationer skall hanteras, behöver vi Kristna vår överlevnadsskola. Det är genom den vi får kunskap, erfarenheter och påfyllnad av vårt andliga bränsle. Det är sedan, tack vare denna kunskap och detta bränsle – denna olja – som vi håller oss vakna och alerta. Mörkret gör oss sömniga och lata. Det är i lågans sken vi orkar vara vaksamma.

Söndagen före Domssöndagen

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Vad är det då vi skall vara vaksamma och uppmärksamma på? Som S:t Paulus skrev, så vet ni det mycket väl. Det vi väntar på är Herrens dag. Och den kommer ”som en tjuv om natten”¹. Alltså då vi minst anar. Därför måste vi ständigt vara vaksamma så att vi inte står där utan olja och i sista stund måste omvända oss och förändra våra liv.

Vi väntar alla.

Skillnaden är att här har vi möjlighet att förströ oss.

*Ironiskt nog är förströelsen det avgörande,
både här och för livet härefter.*

En stor del av soldatens tillvaro ägnas åt att vänta: vänta på order, vänta på mat, vänta på kamp. Det är också så för oss Kristna. Vi väntar. Och vi vakar.

Det väsentliga är vad vi gör då vi väntar. Vad gjorde de visa jungfrurna? De förberedde sig. Vad gjorde de dåraktiga jungfrurna? De föll i likgiltighetens sömn. Många orkar inte med den till synes händelsefattiga väntan utan faller i sömn, eller börjar sysselsätta sig på egen hand. Men vi måste inse att väntan är en prövning och det är hur vi klarar den; om vi väljer att fylla kruset med olja eller meningslös förströelse, som kommer att ligga till grund för hur vi skall dömas den dag då väntan är över.

Vi väntar alla. Både vi som är här och alla själar som gått ur tiden. Men det är i denna väntans tid vi måste förbereda oss och vara vaksamma för att överleva. Därför behöver vi Kyrkan – vår överlevnadsskola.

Vad är det då vi lär ut här i överlevnadsskolan?

Av vår Herre, Jesus Kristus, och med hjälp av helig Ande, har vi så mycket att ta in att det inte finns utrymme för tristess; inte den minsta anledning för oss att söka förströelse. I överlevnadsskolans kursplan finns ämnen så som att orientera och hitta rätt väg; att kontrollera vilja, kropp och begär; att se till nästan; att inte lyssna på desinformation; att hantera våra vapen och att med klokhet och ibland små medel stå emot vår fiende. Detta är att vara vaksam. Detta är att förbereda sig rätt.

Men så har vi det som aposteln Paulus skriver om till församlingen i Thessaloniki: ”När folk säger: ’Fred och trygghet’², att det inte finns några hot; ingen fiende; ingen som vill oss illa. Då vaggas vi in i en falsk trygghet. Vi lägger ner våra vapen och upphör med vaksamheten. Det är precis då vi är som mest sårbara. Det är precis där ondskan vill ha oss; där han har fjättrat oss. Men ingen känner av repet i sömnen. Det är först då man spjärnar emot som repet runt halsen märks.

Men är verkligen världen så pass extrem att vi behöver en överlevnadsskola?

---

¹ 1 Thess 5:2

² 1 Thess 5:3

Söndagen före Domssöndagen

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Ja, det är den. Och här skulle man kunna citera Alf Henrikssons kända rader:
”Gud och soldaten hedrar vi, när ofreden råder och de står oss bi.
Men när fred råder och fyllda är faten, glömma vi Gud och föraktar soldaten”³

Här skulle vi kunna prata om ett mycket aktuellt exempel som pekar på tillståndet, nämligen att psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning. Och denna psykiska ohälsa har en grundorsak, nämligen att människan fräntas rätten att vara just människa, som Guds skapelse; berövas de erfarenheter hon behöver för att fullt ut kunna vara det hon ämnades bli. I stället förväntas hon ägna sig åt meningslös förströelse. Ja, världen är extrem.

Här skulle vi kunna tala om hur världsliga krafter vill förhindra människor att handla efter sitt samvete; som i likformighetens och den självgenererade godhetens namn vill tvinga henne till handlingar som strider mot principen om livets okränkbarhet; som i lagens och demokratins namn inte bara försvarar utan också beordrar sjukvårdspersonal att släcka liv.

Ja, världen är extremt fientlig mot allt heligt. Och det är mycket vi skulle kunna säga och göra. Och här på överlevnadsskolan får vi lära oss hur vi tar oss loss; hur våra halsar frias från repet.

Vi står inför julfstan; en av de tider på året som är avsatta just för askes; överlevnadsträning. Genom fasta, bön och givande tränas vi i att orientera och hitta rätt väg; att behärska vilja, kropp och begär; att se till nästan; att inte lyssna på desinformation; att hantera våra vapen och att med klokhet och ibland små medel stå emot den fiende som inte vill att vi hinner fram till bröllopfesten innan dörren stängs.

Fastetiden ger oss tid att söka Gud och låta Kristi ljus belysa vårt inre; genomlysa våra djup för att vi där, bland grynnor och bottenlösa hål, skall se oss själva och de hot vi står inför. Det är när kärlekens låga får brinna som vi börjar spjärna emot världens krav och meningslösa sysslor. Och det är då vi känner repet runt vår hals. Det är när vi böjer oss mot Gud Fadern som vi känner handen som håller i repets andra ände. Men när vi böjer oss för Herren släpper motståndet och Han ger oss fria halsar.

Systrar och bröder! Vi är, som döpta i Kristus, ljusets barn. Det är vi som skall lysa vägen. Det är vi som skall möta upp brudgummen då han kommer. Det är också vi som skall lysa för våra medmänniskor så att också de kan hitta vägen. Och i likhet med att vi inte vet när vår Herre kommer, vet vi inte heller när vår medmänniska behöver vår hjälp; vårt ljus. Därför skall vi alltid vara vaksamma och beredda. Därför skall vi vara kloka och visa. Därför skall vi alltid hålla våra oljekrus fyllda. Därför är vi elever här på överlevnadsskolan.

Den som är förberedd överlever.

---

³ Alf Henriksson